Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דרייטאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג.
אונד קאסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעריג 10 גולדען עסט.-וועהרונג,
האלביעריג 5 „ „ „ „
פיערטעליעריג 2 גולדן 50 קר. עסט.
פירם אויסלאנד
גאנציעריג 11 גולדען עסט.-וועהרונג,
האלביעריג 5 גולדן 50 קר. עסט.
פיערטעליעריג 2 „ 75 „ „

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריר ען
אונד דער פרענומעראציאנס-פרייס
בענענט מיט דעם פעסטאנד דעם
ערשטען בלאטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-נאססע נומ. 1,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-
אנמעלדונגען צו ריכטען בעליעבט.

Nr. 100, צעהנטער יאהרגאנג — פעסט, מאנטאג מיט אב ה.ת'ר'ל'ח'. — Pest, den 26. August 1878

אונזער קריעג

אין דען צוויי טירקישען פראָווינצען.

איך אין דען לעטצטען פיר טאגען איז קיינע וויכטיגע נאכריכטען איס באסניען אונד דער הערצעגאוינא איינגעטראָפען. דיא דעפעשען מעלדעטען נור נאך מאנכע איינצעלהייטען איבער דיא איינגאהמע פאן סעראיעוו אונד איבער דיא שלאכט ביא שטאלאץ (אין דער הערצעגאוינא), וועלכע אם 21-טען אויגוסט שטאטגעפונדען האט. דיעזע שלאכט ביא שטאלאץ האט איינען עגטשיידענדען שלאג געגען דיא הייפט-קראפט דער הערצעגאוינער רעגולאציאנס-ארמעע געפיהרט. דיא רעגולאציאנס-ארמעע איז אין שטארקער שטעללונג אונד אין גוטע בעפעסטיגונג געבליעבען, אונד קומפפטען מיט גראסער איסדויער אונד הארטנעקיגקייט, וועס-האלב איר דיא מיססען איהרער אָפּפיציערע אונד-טער דען טרומפערן דער אין פלאממען גערעאהטע-גען געבליעבע איהרען טאר פאנדען. דיא איבריגען רעגולאציאנס-ארמעען זינד צערשפרענגט אונד האבען זיך נאך אללען ריכטונגען אין פיעלען קליינען באנ-דען צערשפרייט; אבער אים געבירגע בעפינדעט זיך איינע ציעמליך שטארקע באנדע דער רעגולא-ציאנס-ארמעע, דיא איינזאמגעט דער שטאדט שטאלאץ, וועלכע מיט דען רעגולאציאנס-ארמעען גענען אונזערע ארמעע קומפפטען, וואהרדען פאן אונזע-רעם קאממאנדאנטען מיט איינער „קאנסטיטוציאן“ בעשטראפט. אין דיעזער שלאכט ביא שטאלאץ וואהרדען פאן אונזערער ארמעע איין מאיאר, איין אָבער-לייטענאנט אונד איין לייטענאנט פערוואונדעט; דיא אנצאהל דער פערוואונדעטען איז נוכט אנגעגעבען.

דיא אמטליכע צייטונג בריינגט איינען גענויען איינבליק איבער דיא אנצאהל דער מאנשאפט, דיא אונזערע ארמעע אין באסניען אונד דער הערצעגאוינא בוז צום 16-טען אויגוסט פערלאָרען האט. נאך דיעזעם איינבליק העטטע דאס אונ-זערע ארמעע בוז מיטטע אויגוסט נור 976 מאנן פערלאָרען — אונד צוואר 161 טאָדטע, 676 פערוואונדעטע אונד 139, דיא פערשוואונדען זינד, אהנע דאס מאן וויסטע, אב זיא טאָדט אָדער געפאנגען אָדער דאפאנגעגלייטען זינד. — אבער איך זייט דעם 16-טען אויגוסט האטטע אונזערע ארמעע בע-דייטענדע פערלוסטע, נאמענטליך ביא דער אונ-נאהמע פאן סעראיעוו אונד אין דער שלאכט ביא שטאלאץ, אונד מאן קאנן דיא אונזערע פערלוסטע-ציפפער וועניגסטענס איך 1500 מאנן רעכנען.

ערסט דיא הייטע פיר אינגעטראָפענען רע-פעטען מעלדען פאן אינער נייען שלאכט, וועלכע אם 28-טען אויגוסט ביא דאבאי צווישען דער אר-מעע דעם גראפען מאסארי אונד דען רעגולאציי-אנערען שטאטגעפונדען האט. אן דיעזעם טאגע האבען נעמליך דיא רעגולאציאנערען אם רעכטען אָפּפלוס פון באסנא דען אנגריפ איך אונזערע ארמעע אונטערנאממען. דיא שלאכט דייערטע פאן האלב 12 אוהר פאר מיטטאגס בוז האלב 9 אוהר אבענדס. דיא רעגולאציאנערען ריכטעטען איהרען אנגריפ צוערסט גענען דען לינ-קען פליגעל דער ארמעע דעם גראפען מאסארי; דיא אבטייל דיא אבריכט, אונד בריקע איבער דען פלוס באסנא צו ערייכטען; זיא וואהרען אבער מיט דעם באיאגנעט צוריקגעשלאגען; דאנן ערגייפען זיא וויעדער דען אנגריפ איך

גענען דאס „צענטרום“ דער ארמעע דעם גראפען מאסארי, וואהרענד זיך ערסט איין העפטיגער קאמפף עגטשיידעלטע, בוז עגדליך וויעדער דיא רעגולאציי-אנערען צוריקגעדרענגט וואהרדען.

דיא רעגולאציאנערען וואהרדען אללא נור צוריקגעדרענגט; אבער איינע עגטשיידענע גע-דערלאגע האבען זיא הייער נוכט ערלייטען, וועל וויים, וויא לאנגע נאך דיעזע קעמפפען דויערן ווערדען!

פאָרליפיג וויסד בייגאהע אין אללען גענגע-דען דעם לאנדעס „מאבלווירט“, איך פיר וויכ-טאגס-דעפעשיטען מוסטען „אינקרקען“.

איינסטווילען איזט דיא פיכט פאר איי-נעם עגגליש-רוסישען קריעגע נאך איממער פאר-האנדען; דאדוך דייטעט איינע הייטיגע אמטליכע מעלדונג אן, דאס אין דיעזע מעלדונג אבצוגלייכען דער רוסען אים בולגאריען פערלאנגט, וויל דיא רוסען זעלבסט עס זינד, וועלכע דיא בולגאריען גענגען דיא מאדאמעראנער רייצען אונד העטצען. אין דיע-זעם פערלאנגען עגגלאנדס ערבליקט רוסלאנד איינע נייע הערוויסאָרדערונג צום קריעגע, דא זיך עגגלאנד איך שאן אין דיא רוסישען אנגעלעגע-הייטען אין בולגאריען הייגיגמישט. דיא רוסען וואללען אין בולגאריען בוז צו דער פאם קאנ-נרעסע בעשטיממטען צייט בלייבען, אונד וויען עגגלאנד דאנגען אויפטרייטט, זא מוס דער קריעג פאן פאריגע בעגיגנען.

זא לייטעט דיעזע אמטליכע קריעגס-הייטע פעטערסבורגער דעפעשע. — דיא בער-לינער קאנגרעס-בעשלוסס זינד אללא נאך נור-גענדס צור אויפפיהרונג געקאמممען! באטום איזט נאך איממער טירקיש, מאן האט דיא אבערגאבע דיעזער שטאדט אן רוסלאנד איך דען 12-טען סעפטעמבער פערשאבען; דער פערטאג צווישען דער טירקייא אונד אונזערער מאגאזיע וועגען באסניען אונד מאנטענעגרא איזט נאך נוכט צו שטאנדע געקאמممען; סערביען אונד מאנטענעגרא האבען אידרע „פערגאסערונגען“ נאך נוכט ער-האלטען; איך פיר גרייבגלאנד וויל דיא טירק-קייא נוכטס געבען, אונד דער אויסבריך אייגעס גריעבישע-טירקישען קריעגעס שטעהט בעפיישט פאר דער טהירע.

דער פרעסבורגער דעפעשיר סלאוו (דער פרעמדע אינגאריישער מיניסטער-פרעזידענט וואר) הייעלט געסטערן פאר דיענען וועהלערן אייגע רעדע, אין וועלכער ער אנזאגט: „אפען געשטאנדען! איך איך בעגרייפ נוכט, וואס אונזערע רעגיע-רונג דיא פ טירקישען פרעוויגענען דורך אונזערע ארמעע בעזעטצען לייס; אבער עטצט איזט דיא בעזעטצונג שאן געשעהען, אונד וויר מיססען נון דאהין טראכטען, דאס דאס אונזערע ארמעע אייך אייגע רוהמפאללע וויזע אידר צוגל ערוויכען אונד קיינען מאנגעל ליידען זאלל. „ווען נון דיעזע „בעזעטצונג“ גלוקליך אפלעגאנגען זיין וויירד, ווער-דען וויר אים נייא גראפפפען געסטאנד ריכטען פאן דער רעגיערונג אויפפלייגען איבער דיעזע „אפ-לישק דער בעזעטצונג“ פאדערן, אונד אונזער אירטהייל נאך אידרער אנשויאונג ריכטען. וויר ווערדען דאנן וויססען, אב דיעזע בעזעטצונג נאטה-ווענדיג אונד אונפערמיידליך וואר. — אינסטווי-לען וואללען וויר אונזערע טאפפערען ארמעע געגענאיבער אונזערע סימפאטהיע אונד אונזער מיטגעפיהל בעקונדען.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (אונזער מאנינג בייא דען פערוואונדעטען.) אין דען לעטצטען טאגען זינד פיעלע אונזערע פערוואונדעטען אים באסניען אונד דער הערצעגאוינא אין דיא מיל-טער-שפיטעלער נאך וויען אונד פעסט געבראכט וואהרדען. פאר-געסטערן ערשיען גון אונזער קאנג אים וויעגער מיליטער-שפיטאלע, אים דיא פערוואונדעטען צו בעזוכען; עס ליעגען דאָרט 62 מאנן, וואהרענד 20 שווער פערוואונדעט זינד. דער קאנג גינג דא פאן בעטט צו בעטט אונד רעדעטע מיט יעדעם פערוואונדעטען אין זיינער שפראכע, דען פערוואונדעטען „פיהרער“ נאמענס לוט-שיטש, וועלכער פאן דען רעגולאציאנערען אייגע פאהנע ערבעבערטע, בעעהרטע דער קאנג מיט אייגער לענגערן אנשפראכע אונד קלאָפּטע איהם פרייגדליך אויף דיא שולטער.

* (דאס דייטשע קאיזערפאאר אין זאלצבורג.) אם 23-טען אויגוסט איזט דיא קאיזערין פאן דייטשלאנד אין זאלצבורג אינגעטראָפען, אונד טאגס דאראוף וואר אויך דער דייטשע קאיזער אים טעפלישן אין זאלצבורג אנגעקאמممען. וויא דיא בעריכטע אים זאלצבורג לויטען, זיעהט מאן עס דער דייט-שען קאיזערין אן, דאס זיא אין דען לעטצטען מא-נאטען וועגען דער צווייא קאיזער-מאהל-פערזוכע פיעל שרעקען געהאבט האט. — פאן זאלצבורג רייזט דער דייטשע קאיזער נאך נאסטיין אונד פאן דא נאך מינכען.

* (קראנפרינץ רודאלף אויף דער בעשוך.) וויא עס הייסט, וואר קראנ-פרינץ רודאלף, אלס ער דען דייטשען קאיזער אין טעפלישן בעזוכטע, צוגלייך אויך אויף דער בעשויא. אין טעפלישן איזט נעמליך אייד דיא גראפהערצאגין פאן באדען (שוועסטער דעם דייט-שען קאיזערס) מיט איהרער טאכטער ווייקטאָריא — אונד מיט דיעזער פרינצעססין ווייקטאָריא זאלל קראנפרינץ רודאלף פערלאבט ווערדען.

* (טיסאבגרייזט.) מיניסטער-פרעזידענט טיסא איזט פרייטאג אבענד נאך זאלצ-בורג אבגעריזט, וויא ער מיט זיינעם בריודער לוי-וויג טיסא ציזאמممענטרייפפען, מיט וועלכעם ער דאנן אין דאס באד אָסטענדע ריייזט. דער מיניסטער-פרעזידענט ווירד דרייא בוז פיער וואכען פאן דער אבוועזענד זיין, וועהרענד וועלכער צייט איהן דער האוועד-מיניסטער סענדע ער-זעטצען ווירד.

* (דיא זאאטענ-מארקט אם פרד.) אן פאלגע דעם אויפיעם דער אשכנזים-געמיינדע אין איהרער האט הייער בייא געלעגענהייט דער אבהאלטונג דעם זאאטענ-מארק-טעם אייגע קליינע פערזאמممלונג דער פערטרעטער איינער גענעמינדען שאאטטגעפונדען. פאר אללעם וואהרדע אין דיעזער פערזאמممלונג גענגען דאס פאהרגעהען דער קאנגרעס- אונד דער אדטהאראק-טענ-לאנדעס-קאנצליא פרעאטעסטיר. אבער מיט דעם פרעאטעסטיר אללין קאנן מאן נאך נוכט עטוואס שאפפען, אונד אים דאך עטוואס צו טהון, וועהלטע מאן אין אים 7 מיטגליעדערן בע-שטעהענדעס קאמיטעט, דאמיט דיעזעס צור שאפ-פונג איינעס אנדערן צישטאנדעס דיא נאטהיגען שריטטע מאכען זאלל. וויר זינד גון נייגיעריג דאס קונד צו זעהען, דאס דא געבאהרן ווער-דען זאלל. —

אינזער קריעג

אין דען צוויי טירקישען פראָווינצען.

איך אין דען לעטצטען פיר טאגען איז קיינע וויכטיגע נאכריכטען אים באסניען אונד דער הערצעגאוינא איינגעטראָפען. דיא דעפעשען מעלדעטען נור נאך מאנכע איינצעלהייטען איבער דיא איינגאהמע פאן סעראיעוו אונד איבער דיא שלאכט ביא שטאלאץ (אין דער הערצעגאוינא), וועלכע אם 21-טען אויגוסט שטאטגעפונדען האט. דיעזע שלאכט ביא שטאלאץ האט איינען עגטשיידענדען שלאג געגען דיא הייפט-קראפט דער הערצעגאוינער רעגולאציאנס-ארמעע געפיהרט. דיא רעגולאציאנס-ארמעע איז אין שטארקער שטעללונג אונד אין גוטע בעפעסטיגונג געבליעבען, אונד קומפפטען מיט גראסער איסדויער אונד הארטנעקיגקייט, וועס-האלב איר דיא מיססען איהרער אָפּפיציערע אונ-טער דען טרומפערן דער אין פלאממען גערעאהטע-גען געבליעבע איהרען טאר פאנדען. דיא איבריגען רעגולאציאנערען זינד צערשפרענגט אונד האבען זיך נאך אללען ריכטונגען אין פיעלען קליינען באנ-דען צערשפרייט; אבער אים געבירגע בעפינדעט זיך איינע ציעמליך שטארקע באנדע דער רעגולא-ציאנערען, דיא איינזאמגעט דער שטאדט שטאלאץ, וועלכע מיט דען רעגולאציאנערען גענגען אונזערע ארמעע קומפפטען, וואהרדען פאן אונזע-רעם קאממאנדאנטען מיט איינער „קאנסטיטוציאן“ בעשטראפט. אין דיעזער שלאכט ביא שטאלאץ וואהרדען פאן אונזערער ארמעע אין מאיאר, איין אָבער-לייטענאנט אונד איין לייטענאנט פערוואונדעט; דיא אנצאהל דער פערוואונדעטען איזט נוכט אנגעגעבען.

דיא אמטליכע צייטונג בריינגט איינען גענגען איינבליק איבער דיא אנצאהל דער מאנשאפט, דיא אונזערע ארמעע אין באסניען אונד דער הער-צעגאוינא בוז צום 16-טען אויגוסט פערלאָרען האט. נאך דיעזעם איינבליק העטטע דאס אונ-זערע ארמעע בוז מיטטע אויגוסט נור 976 מאנן פערלאָרען — אונד צוואר 161 טאָדטע, 676 פערוואונדעטע אונד 139, דיא פערשוואונדען זינד, אהנע דאס מאן וויסטע, אב זיא טאָדט אָדער געפאנגען אָדער דאפאנגעגלייטען זינד. — אבער איך זייט דעם 16-טען אויגוסט האטטע אונזערע ארמעע בע-דייטענדע פערלוסטע, נאמענטליך ביא דער אונ-נאהמע פאן סעראיעוו אונד אין דער שלאכט ביא שטאלאץ, אונד מאן קאנן דיא אונזערע פערלוסטע-ציפפער וועניגסטענס איך 1500 מאנן רעכנען.

ערסט דיא הייטע פיר אינגעטראָפענען רע-פעטען מעלדען פאן אינער נייען שלאכט, וועלכע אם 28-טען אויגוסט ביא דאבאי צווישען דער ار-מעע דעם גראפען מאסארי אונד דען רעגולאציי-אנערען שטאטגעפונדען האט. אן דיעזעם טאגע האבען נעמליך דיא רעגולאציאנערען אם רעכטען אָפּפלוס פון באסנא דען אנגריפ איך אונזערע ארמעע אונטערנאמممען. דיא שלאכט דייערטע פאן האלב 12 אוהר פאר מיטטאגס בוז האלב 9 אוהר אבענדס. דיא רעגולאציאנערען ריכטעטען איהרען אנגריפ צוערסט גענגען דען לינ-קען פליגעל דער ארמעע דעם גראפען מאסארי; דיא אבטייל דיא אבריכט, אונד בריקע איבער דען פלוס באסנא צו ערייכטען; זיא וואהרען אבער מיט דעם באיאגנעט צוריקגעשלאגען; דאנן ערגייפען זיא וויעדער דען אנגריפ איך

פרעמדע אינגאריישע מיניסטער-פרעזידענט וואר) הייעלט געסטערן פאר דיענען וועהלערן אייגע רעדע, אין וועלכער ער אנזאגט: „אפען געשטאנדען! איך איך בעגרייפ נוכט, וואס אונזערע רעגיע-רונג דיא פ טירקישען פרעוויגענען דורך אונזערע ארמעע בעזעטצען לייס; אבער עטצט איזט דיא בעזעטצונג שאן געשעהען, אונד וויר מיססען נון דאהין טראכטען, דאס דאס אונזערע ארמעע אייך אייגע רוהמפאללע וויזע אידר צוגל ערוויכען אונד קיינען מאנגעל ליידען זאלל. „ווען נון דיעזע „בעזעטצונג“ גלוקליך אפלעגאנגען זיין וויירד, ווער-דען וויר אים נייא גראפפפען געסטאנד ריכטען פאן דער רעגיערונג אויפלייגען איבער דיעזע „אפ-לישק דער בעזעטצונג“ פאדערן, אונד אונזער אירטהייל נאך אידרער אנשויאונג ריכטען. וויר ווערדען דאנן וויססען, אב דיעזע בעזעטצונג נאטה-ווענדיג אונד אונפערמיידליך וואר. — אינסטווי-לען וואללען וויר אונזערע טאפפערען ארמעע געגענאיבער אונזערע סימפאטהיע אונד אונזער מיטגעפיהל בעקונדען.

דאס נייע בראנגטווייז-שטייער-געזעטץ.

(פאָרטזעטצונג.)

ד) ווירד דער בראנגטווייז צו זאַלבען ערציניססען פערזיינדעט, דיא ניכט אלס מענשליכע גענוסמשטעל בעטראכטעט ווערדען קאָנען, וויא צום ביישפיעל צור פאבריקאציאנען פאן בלייווייס אונד בליצקער, דאנן ווירד דיא פיר דיעזען בראנגטווייז אינגעזאמטלטע פערצעהרונגס-שטייער עבענפאללס צוריקערשטאטטעט.

ה) איבער דיא פראגע: אב דיא בראנגטווייז-שטייער צו ענטרינגען זייא אדער ניכט, אדער איבער דאס איינמאל דער שטייער קאָנען נור דיא פינאנצ-בעהאָרדען, ניכט אבער דיא אָרדענטליכען גערינגטע ענטשיידען.

ו) האט יעמאנד דיא בראנגטווייז-שטייער ניכט איינגעזאמלט, זאָ ווירד דיעזע אין דערזעלבען וויזע איינגעטריבען, וויא אנדערע שטאאטס-אבגאבען. — אים פאללע דער ערצייגער דעם בראנגטווייזעס דען קאָנקורז אנגעזאגט האט, זאָ ווירד דיאזעלבע אין דערזעלבען וויזע איינגעהאָלבען, וויא דיעס בעטרעפפס דער אנדערען שטאאטס-אבגאבען דער פאלל איזט. וויאנדע יעדאָך דיא בראנגטווייז-שטייער ווערענד דריא יאהרע ניכט איינגעהאבען אונד אויך ניכט זיכערגעשטעללט, דאנן ווירד דיעזע אלס „פערזוכס" בעטראכטעט, דאס הייסט: דער שטאאט האט אין דיעזעם פאלל דאס רעכט אויף איינטרייבונג דיעזער בראנגטווייז-שטייער פערלאָרען.

§ 2. אנמעלדונגען.

א) ווער געבראנגטע גייסטיגע פלוסיגקייטען ערצייגען, דעסטיללירען, אָדער אבער עסיג אונד עסיג-גוט איים ניכט-געבראנגטער גייסטיגער פלוסיגקייט פאבריצירען וויל, מוס דען אָרט דער ערצייגונג אנמעלדען, אונד איינע בעשרייבונג דער פאָרריכטונגען ביא דען פינאנצ-בעהאָרדען אינטערבריינגען. דיעס מוס אבער פיר וויאָכען פאר בעגינן דעם בעטריעבעס געשעהען. דיא אנמעלדונגען מיסען דען אָרט אונד דיא דויז-נוממער דער בראנגטווייא, איינע גענוע בעשרייבונג אללער צו דיעזעם בעטריעבע געהאָרענדען לאָקאלע, איינע צוזאמענשטעللונג אללער געפעסע, אלס: באָטטיכע, קעסעל, קאָבער אונד דערגלייכען נעבסט אנגאבע איהרעס רוים-אינהאלטעס. דיעזע אנמעלדונגען מיסען אין צוויייא שריפטליכען איינגאבען געשעהען, אין דענען אויך דער לייטער דעם בעטריעבעס גאנמאפס צו מאבען איזט. דיעזער לייטער מוס דיעזע איינגאבען עבענפאללס אונטערצייכנען, דא ער היעדורך פיר אללע פאר פעللע מיט-פראנזויזרטליך ווירד. אין עקסעמפלאר דיעזער שריפטליכען אנמעלדונגען ווירד דאנן מיט דער אמטליכען בעשטעטיגונג דעם אונטערנעהמער אונד לייטער דער בראנגטווייא צוריקגעשטעللט, דאמיט זיא זיך נאטהיגענפאללס איינטווייזען קאָנען, דאס זיא אנמעלדונג ניכט אונטערלאסען האבען. זאָלבע אנמעלדונגען מוס-סען יעדעם יאהר 4 וואָכען פאר בעגינן דעם בעטריעבעס ערנייערט ווערדען.

ב) ווירד אין דער בראנגטווייא איינע ענדערונג פאָרגענאָممען, זאָ מוס דיעזעלבע 14 טאָגען פריהער עבענפאללס שריפטליך אנגעמעלדעט ווערדען. זעלבסט וויען בלאָס בעצוגליך דעם בראנגטווייא-ליסטערס איינע ענדערונג פאָרגענאָممען ווירד, מוס היעריבער דיא אנמעלדונג ערפאָלגען, וועלבע אנמעלדונג אויך דער אלטע בראנגטווייא-ליסטער צו אונטערצייכנען האט, וועהרענד דיא אנמעלדונג בעטרעפפס דעם נייען בראנגטווייא-ליסטערס עבען פאָן דיעזעם מוס-אונטערצייכנט ווערדען מוס.

ג) אויף גרונד אלל דיעזער אנמעלדונגען ווירד איינע אמטליכע פריפונג איבער דיא בעשאפפענהייט אונד בעשאפפענהייטלע דער בראנגטווייא-פאָרריכטונגען, איבער דען רוים-אינהאלט דער בראנגטווייא-בלאָזע, איבער דיא מאיש-געפעסע אי"ז וי"ז פאָרגענאָممען. וויאָנאָן דיא „אמטליכע בעצייכנונג" דיעזער געפעסע ערפאָלגט. דאס ערגעבניס דיעזער פריפונג ווירד פאָן אמטס"וועגען שריפטליך צוזאמענגעשטעللט, וועלכעס שריפט-שטיק פאָם אונטערנעהמער אונטערצייכנעט ווערדען מוס. קאָנן דיעזער ניכט שרייבען, זאָ ווירד דאס-זעלבע פאָן צוויייא צייגען אונטערפערטיגט.

ד) דער אונטערנעהמער מוס דען ערצייגנגס-אָרט אָדער דיא בראנגטווייא דורך איינע ליכטגבארע אויפשריפט אין בעשרייבונג אונד אין אייסערען טהיילע דעם הויזעס גענוי בעקאנטמעבען. דערזעלבע מוס פערנער דאפיר זאָרגען, דאס דיא „אמטליכע בעצייכנונג אין דען געפעסען אונבעשעדיגט בלייבע. איזט דיאזעלבע טראָטצדעם בעשעדיגט אדער גאר פערוויישט ווערדען, זאָ מוס הייריבער בינען 24 שטונדען דעם נעכסטען פינאנצאָרגאנען דיא אנצייגע געמאכט ווערדען.

ה) ווירד דאס אונטערנעהמען אייפגעלאסען, זאָ מוס היעפאָן דעם נעכסטען פינאנצ-אָרגאנע זאָגלייך דיא שריפטליכע אנצייגע געמאכט ווערדען, דא דער אונטערנעהמער בין דיעס געשעהען, פיר דיא ערהאלטונג דער „אמטליכען בעצייכנונג" אן דען לאָקאלען, דען פאָרריכטונגען אונד געפעסען פעראנטוואָרטליך איזט.

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

טעלעגראפישע דעפעשען.

פראג, 22. איינוסט. אין אللען גראפערען שטעדטען באהמען ווערדען געלדער פיר דיא אין באסניען פערוואנדעטען גזאמممططען. איים טעשען (שלעזיען) וואָרדען בעריישט 1500 גולדען אן דען קאָممאנדאנטען פיליפפאָוויטש געשיקט צור פערטהיילונג אן דיא פערוואנדעטען.

טעפליץ, 22. איינוסט. קראָנפרינץ רודאָלף זאָם הייטע מיט קאיזער וווילהעלם בייم שפיזען פאָן 4 ביז 6 אוהר; דער קראָנפרינץ פערבלייבט אבשיעדעט זיך זאָדאנן אין הערצליכסטער וויזע פאָם קאיזער, אונד פיהר נאָך אם זעלבען אבענד מיט דעם צוג אב.

קאָנסטאנטינאָפעל, 22. איינוסט. דיא דיא רעוואָליוציאָנערען טירקען אים געבירגע זודליך פאָן פיליפפאָפעל דען אויפשטאנד פאָרטזעטצען, זאָ האבען הייטע דיא רוסען דען קאמפף גגען דיעזע רעוואָליוציאָנערען ווידער אויפגענאممען. עס קאם צור שלאכט בייא אקבונאר, וואָבייא עס אבער דען רוסען ניכט געלינגען קאָנגטע, דיעזע טירקען אים אהרען שטעللונגען צו פערהינדערן.

פרענומעראציאָנס-איינלאדונג.

ווער ערזוכטן אונזערע געעהרטען פרענומעראנטען, דערען פרענומעראציאָנסצעטעל אם 1. מעפטעמבער צו עזדע נעהט (וואס נאנען דיעשלך אויף איהרער „אדרעס-שליפפ" אנגעצייגט איזט) איהרע פרענומעראציאָן עכסטעטיטיז צו ערגייען, דאמיט דיא פערזענדונג דער בלעטער קיינע שטאָרונג ערליידע.

דיא נייא איינגעזעטעטען פרענומעראנטען, וועלכע דען אנפאנג דיעזעס יאהרעס נוכ ערהאלטען האבען, מאנען אונס דאס אנצייגען, דאמיט ווייר איהנען דעזעלבען נאכזענדען קאָנען. — ביז צור 10-טען פאָרטזעטצונג ווערדען ווייר אים 500 בלעטער מעהר דזיקען לאסען, אום דען נייא איינטרעטענדען פרענומעראנטען דען אנפאנג דעס יאהרעס אומאנסט נאכשיקען צו קאָנען.

געשעפטסבעריכט

ווייצען, טהיים 1200 מעטר-צטר 79 קילאָ 10,17 גולד. 600 מעטר-צטר 80,5 קילאָ 10,20 גולד. 100 מעטר-צטר 80 קילאָ 10,20 גולד. 290 מעטר 79,5 קילאָ 10.05 גול. 200 מעטר 79.4 ק' 10.05 גולד. 500 מעטר 79.4 ק' 10 גול. 400 מעטר 79 ק' 10.10 גולד. 300 מעטר 78 ק' 9 גול. 50 ק'. 200 מעטר 78. ק' 9.70 גולד. 100 מעטר 78 ק' 9 גולד. 65 ק'. — 100 מעטר 77.8 ק' 9.75 גולד. 100 מעטר 77.8 ק' 6.40 גולד. 100 מעטר 78.2 ק' 10 גול.

קאָרן: 500 מעטר 5,95 גולד.

גערסטע: 1000 מעטר 7—7,40 גולד.

וויזען פער הערבסט 9.02—9.07 גול

קוקורוץ פער מאי-יוני 5,25 — 5,30 גולד.

האפער פער הערבסט 5.75 — 5,80 גולד.

רעפס קאָהל פער אויגוסט-סעפטעמבער 13½ — 13¾ גול. בא נאבעטר פער אויגוסט 12½—13 גול.

פעסטער שלאכטפיעה-מארקט. בייא דער אם 22-טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטענען וויאָכענמארקטע וואורדען 2510 שטיק נאָם- אונד 3055 קליין-פיעה צו מארקטע געבראכט. היעפאָן וואורדען פערקויפט: 55 שטיק שטיער, פער שטיק פאָן 90 — 180 גולדען. — 877 אָכסען דאס מאאר פאָן 180—310 גולד. 1300 קיהע דאס מאאר פאָן 146—210 גול. 56 מעלק-קיהע דאס שטיק פאָן 80—140 גול., 290 שטיק בייפעל דאס מאאר צו 140—200 גול., 248 שטיק קעלבער דאס שטיק פאָן 12 — 22 גול. 3055 שטיק שאפע דאס מאאר 13—22 גולד. פייזיע פער 100 קילאָ: אָכסען-פלייש 49 — — 54. גולדען. קוה-פלייש 47 — 51 גול. קאלב-פלייש 80—100 גולד. בייפעל-פלייש 40—47 גולד.—

לאָשאָ-ציהונג פאָם 21-טען אויגוסט 1878.

ברינן

29	35	82	5	21

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פריכטע		קוואלישע מעטר הקטאָליטער	סער 100 קילאָגר.
וויצען	נייער באנאטער	74	—.——— —
„	„	75	—.——— —
„	„	76	—.——— —
„	„	77	8.95 — 8.85
„	„	78	9.25 — 9.10
„	„	79	9.50 — 9.40
„	„	80	9.65 — 9.55
„	שרייס	74.	—.——— —
„	„	75.	—.——— —
„	„	76.	—.——— —
„	„	77.	9.15 — 9.05
„	„	78.	9.45 — 9.30
„	„	79.	9.75 — 9.65
„	„	80.	9.90 — 9.85
„	פעסטער באָרען	74.	—.——— —
„	„	75.	—.——— —
„	„	76.	—.——— —
„	„	77.	9.05 — 8.95
„	„	78.	9.35 — 9.20
„	„	79.	9.65 — 9.53
„	„	80.	9.75 — 9.70
„	וויישענבוניער	74.	—.——— —
„	„	75.	—.——— —
„	„	76.	—.——— —
„	„	77.	—.——— —
„	„	78.	—.——— —
„	„	79.	—.——— —

פריכטע		קוואלישע מעטר הקטאָליטער	סער 100 קילאָגר.
קאָרן		72	6.20—6.—
גערסטע מאלץ		62	7.25—6.50
גערסטע גאנסער		62	6.——5.70
האפער		41	5.75—5.60
קוקורוץ באנאטער			5.60—5.50
אנדערע		73	5.60—5.50
הייזע			—.——— —

וויצען	פער אקטאָבער		9.02
	„		—.—
	„ פיוניאָטר		—.—
קוקורוץ			5.25
גערסטע			— —
האפער	אקטאָבער		5.75
	„		—.—
	רעפס		13.20

באללען-מעהל			קי. גר.
	נומער	0	21.50
	„	1	20.90
	„	2	20.30
	„	3	19.50
	„	4	18.80
	„	5	16.80
	„	6	15.60
	„	7	13.80
	„	8	11.80
	„	9½	9.40

שפיריטוס:			
	אלאָע	פערזענדונג	32.50
	„	נאָרמאלגעלד	30.50

קורז-טאבעללע פאָם 21. איינוסט

געלד-קורז	קי. גר.
וולבער-אשיע	100 70
דזוקאטען	5 51
עסטערייך-אונגארישע 8 גולדען גולד. שטיק (20 פראנקס)	9 27
נאפאָלעאָנדאָר	9 27
רוסישע „	— 57
20 מארקשטיקע	11 38
פאפיר וועכסל	1 22

לאאזע	קי. גר.
1839-יר ראפרשיר-לאזע נאנצע	3.6 —
רעפפע „ פיעפעל	3.6 —
1854-יר 4 פרעמיענע שפאאנס-לאזע	— 107 —
1860-יר „ נאנצע	111 50
רעפפע „ פיעפעל	120 50
1864-יר לאזע צו 100 גולדען	142 —
רעפפע „ 50	141 —
לאפפע רענענשיינע	24 —
שוויצער-לאזע	25 70
קרקוב-לאזע	162 —
רעלאי-לאזע צו 40 גולדען	— 29 —
אלגי-לאפפענשיינס-פאריס-לאזע	94 50
אוכסנבורגער לאזע	19 —
קעלנער-לוזע „ צו 10 גולדען	14 —
קראקאווער „ „ 20	14.75
אנגער „ „ 40	28 50
פאלסי „ „ 40	30 75
וודאפעסטער „ „ 10	14 75
פאלס-לאזע „ „ 40	38 75

לאאזע	קי. גר.
אראבייער לאזע צו 20 גולדען	16 25
פס. זנטאס „ „ 40	35 50
פאפנטהיילער „ „ 20	19 50
אויגסבורגער „ „ 100	117 75
רעפפע „ „ 50	— 61 —
וואלדשטיין „ „ 20	22 75
וויגרשטעדטער „ „ 20	— 28 —
אונגארישע פרעמיענלאזע צו 100 גולד.	80 25
רעפפע צו 50 גולדען	— 80 —
ווייגער לאזע	— 93 —

ווערטה-פאפיער	
אונגארישע נייגרענלאפפענענ	78 50
פעסטער-באנאטער	76 50
ווייגענבורגישע	— 75 —
באלגאריש	83 75
בוקאוויער	— 81 —
אונגארישע אייזענבאנאנלעהן	100 75
וויינבערגענס-אבלאנענס-אללגעמיינען	85 50
פאפאריש דער אונגארישען באנקענקרד.	— 94
דיס צו 5 אייגענאלט פערצענט	
דער אונגארישען וואפפענקרד באנק צו 5 אייגענאלט פערצענט	— 80 —
דער אונגארישען אללגעמיינען באנקענקרדיט אנשאפפע צו 5 אונד אייגענאלט פערצענט	— —
דעפפע צו 6 פערצענט	— —
דער פעסטער קאפפיטאל-באנק	— 96 —

Budapest 1878 Druck v. M. Burian, Marokkanerhof.

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. Rzih

איס טעפּלשין פאָלגענדעס בעריכטעט: „גלייכ-צייטיג מיט קאַזעד ווילהעלם לייעס זיך אין טעפּ-לשין איין „אינדער-ראַבבי נעדער, דער זיך „ר׳ אברהם בעל שם איס ווילנא“ נענט. דער מאַן, דער אין גראָסער צריקעצאַנגהייט לעבט אונד זיך נײַ אַפּענטלך צײַנט, בעוואָהנט דאס גאַנצע ערסטע שטאָקווערק איינעס פראַכטפאָללען הויזעס. ער לאַסט דורך זײַנע דיענער שאַפן, וועל-כע פאַלגיש געקליידעט זײַנד, אן דיא קור-נעסטע „אַמלעטטע“ (קמיעות) פערקויפן, דיא צו צעמלך האָהען פרײַזען אבגאַנג פינדען. מערקווירדיג הינ-בײַא איזט, דאס דיא קאַפּסעלן, אין קיפּער, מיט בלעך, ווא אײַך איס זילבער בעשטעהענד, מיט איינער שפּערדע פערזעהען זינד, דיא דורך איינען דרוק אן איינער בעשטיממטען שטעללע דער קאַפּ-סעל געאַפּענעט ווערדען קאָן. דיזעזע שטעללע ווירד נור דעם „פאַצינטען“ געצײַגט, דער זיך איינע זאָלכע „קמיעה“ קויפט. ערדער אנדערע קאָן אַלזאָ דיא קאַפּסעל נײַ כ ט אַפּענען, אין דער קאַפּסעל בעפינדעט זיך אנגעבליך איין שטרײַפלין גינז, פאַנד זיך אײַך דיא נינמעהר גענעזענע רײַכע גרעפּן אין דיעזעס קור-אָרטע אײַן, אים דעם „אונדער-ראַבבי פערזאָנלך איהרען „לענגענדען דאנק“, דאס הײסט: איינע „רײַכע בעלאָהנונג“ אבצוראַנען. דיא זאַכע קאַם אײַך דעם דרשטען קאַזעד צו אָהרען, דער איס נײַגערדע דען „בעל שם“ ערזאָ-כען דיעס, איהן בעזוכען צו „אַלען, ר׳ אברהם וואר נין דער מינונג, אײַך דער גרײַזע מאָנאַרך, דער אן צערדרשטעטען געדוען לײדעט, ווילל איינע זאָלכע „קמיעה“ אַלליין דאס וואר ניכט דער פאַלל, דאך טרוג איהם דיעזער ווע מעהר עהרע איין, אלס זעלבסט דיא בעלאָהנונג דער גרעפּן! דער גרײַזע מאָנאַרך עמפּפינג איהן נאַטירלך זעהר פרײַנדלך אונד זאָגטע: „אײַך קענגע דיא ווידען, ווענן מאַן שפּרעכט פאָן איינעס דיאנדער-ראַבבי גלייכע אײַס, אײַך קענגע יא פיעלע ווידען אין מיינעס רײַכע, דיא „אנדער ליפּסטען. פּרײַלך ניכט דורך דיא קראַפט פאָן געהײם-מישטעלן, זאָנדערן דורך איהרען שאַרפען פערשטאַנד! אײַך זעהע, דיא האבען דער קראַנקען גרעפּן געהאָל-פען. זאָגען זיא מיר אײַפרכטיג, אין אַלע דיעס מאַבען, דאס בײַא מאַנכען דאס פערגאַמענע בע-שרײַבען בלייבט, בײַא אנדערען ווידער דיא שרײַפט שווינדעט? אײַך ווײס, דאס דיא נור אין „קלוגער קנײַפּ“ אים שפּיעלע זיין קאָן! זאָגען דיא מיר נור אַלעס אַפּען, דענן אײַך ווײס „קלוגע לײַטע“ צו שעטצען“ — דער „אנדער-ראַבבי ערוידערטע: „מאַרעסטעט! דיא מײַסטען מענשען זינד ניכט ווירקלך, זאנדערן בלאָס אינגעבילדעט קראַנק. איינעס ווירקלך קראַנקען קאָן אײַך ניכט העלפען, יאָהל אבער קאָנן מאַן איינע איינבילדונג דורך דיא אנדערע איינבילדונג פערטרײַבען, ווירק-לך קראַנקע בעקאָממען בײַא מיר „קמיעות“ מיט בעשרײַבונגען פערנאַמענטע. דיזעזע שרײַפט ווײַטט עבענזאָ ווענג אלס איהרע קראַנקהײט. אײַך פער-קויפע דענגלעכען דענגאַך דיזעזע „קמיעות“, ווײל יא אײַך דיא „האַפּנונג“ זאָ פיעל ווערטה איזט, אלס דיא מאַכסע פיר איינע „קמיעה“. דענן בלאָס איינגעבילדעטען קראַנקען גענבע אײַך איינע קאַפּסעל מיט אינבעשרײַבונגען פערנאַמענטע אלס „קמיעה“. ווענן דער פאַצינטע דיא קאַפּסעל נאך 90 טאָגען אָפּענעט אונד זיא ל ע ע ר פינדעט, גלייכט ע-דיא שרײַפט זיא געשווינדען אונד מיט דער שרײַפט אײַך דיא קראַנקהײט. איינע איינבילדונג האט דיא אנדערע פערשרײַבט אונד דער פאַצינטע איזט גע-גענען!“ — דער גרײַזע מאָנאַרך דרעטע דיעזע וואָרטע מיט גראַפּעס אינטערעססע אן אונד זאָג-טע: „דיא זינד אין גראָסער קינסטלער! דעטען דיא אײַנלך דורך דיא אינדער קורירען וואָללען, דאס לעסט אײַך זיא אלס „בעטרעגער“ פערפאָלגען. דאך דיא קורירען יא דיא מענשען דורך „קלוגהײט“; דיא זינד אין געשקטער אַרט אונד פערדרינגען דאס אללגעמײנע פערטרײען“! — דאס געשאה פאָר ווענגען מאַנען. דער „אנדער-מאַן פערלוגט גלייך נאך דיעזער אידיענען טעפּלשין. ער „אַסטע, דאס זײַנע אײַסאַנע קין געהײמנים בלייבען קאָנגע. מיט דער בעקאָנגע-ווערדונג דענען „קלוגען קנײַפּע“ מוסטע אבער נאַטירלך אײַך דיא קראַפט זײַנער „קמיעות“ שווינדען! האַפּענטלך ווירד דעם מאַנגעלגלינגען, אן אנדערען קראַנקען זײַנע קנפּסע פאַרטצוזעטצען. אן דער טהאט איזט דיעזער „אנדער-ראַבבי קין בעטרײגער. ער האט מאַנכער „אײַנגעבילדעטען קראַנקען“ פיר דיא קײַנע מעי-צען פאָר-האַנדען, גרײַנלכע הילפע געבראַכט! עס איזט דאס ערסטע מאל, דאס ווער אן איינעס דײַ-שען בלאַטטע פיר איינען „בעל שם“ אין נעסט-נעס אורטהײל לעזען. אבער מאַן קאָן זאָגען, דאס דיעזעס אורטהײל פיעלעס פ ר ד ז ד האט. אײַך מאַנכעס מוסטע איס דער אַפּטהעקע הילפע יא נור ענעס, דער צו דער נעטאַלבקײט דעסזעלבען פערטרײען בעזוכטע!)

* (ר י א פ ע ר ו ו א נ ד ע ט ע ן.) דיא צוטענען פערפּפּענטלכען יעטצט דיא נאַמען דער אים שפּיאַלע לײנענדען פערוואַנדעטען פאַלראַטען. אן דעם נאַמענס-פערצײכניסס דער אים דיעזענען שפּיאַלע לײנענדען פערוואַנדעטען פירען ווער נור דייא יידישע נאַמען, נעמלך: ר׳ יאָזעפּ אבער מאַן איינע איינבילדונג דורך דיא אנדערע איינבילדונג פערטרײבען, ווירק-לך קראַנקע בעקאָממען בײַא מיר „קמיעות“ מיט בעשרײַבונגען פערנאַמענטע. דיזעזע שרײַפט ווײַטט עבענזאָ ווענג אלס איהרע קראַנקהײט. אײַך פער-קויפע דענגלעכען דענגאַך דיזעזע „קמיעות“, ווײל יא אײַך דיא „האַפּנונג“ זאָ פיעל ווערטה איזט, אלס דיא מאַכסע פיר איינע „קמיעה“. דענן בלאָס איינגעבילדעטען קראַנקען גענבע אײַך איינע קאַפּסעל מיט אינבעשרײַבונגען פערנאַמענטע אלס „קמיעה“. ווענן דער פאַצינטע דיא קאַפּסעל נאך 90 טאָגען אָפּענעט אונד זיא ל ע ע ר פינדעט, גלייכט ע-דיא שרײַפט זיא געשווינדען אונד מיט דער שרײַפט אײַך דיא קראַנקהײט. איינע איינבילדונג האט דיא אנדערע פערשרײַבט אונד דער פאַצינטע איזט גע-גענען!“ — דער גרײַזע מאָנאַרך דרעטע דיעזע וואָרטע מיט גראַפּעס אינטערעססע אן אונד זאָג-טע: „דיא זינד אין גראָסער קינסטלער! דעטען דיא אײַנלך דורך דיא אינדער קורירען וואָללען, דאס לעסט אײַך זיא אלס „בעטרעגער“ פערפאָלגען. דאך דיא קורירען יא דיא מענשען דורך „קלוגהײט“; דיא זינד אין געשקטער אַרט אונד פערדרינגען דאס אללגעמײנע פערטרײען“! — דאס געשאה פאָר ווענגען מאַנען. דער „אנדער-מאַן פערלוגט גלייך נאך דיעזער אידיענען טעפּלשין. ער „אַסטע, דאס זײַנע אײַסאַנע קין געהײמנים בלייבען קאָנגע. מיט דער בעקאָנגע-ווערדונג דענען „קלוגען קנײַפּע“ מוסטע אבער נאַטירלך אײַך דיא קראַפט זײַנער „קמיעות“ שווינדען! האַפּענטלך ווירד דעם מאַנגעלגלינגען, אן אנדערען קראַנקען זײַנע קנפּסע פאַרטצוזעטצען. אן דער טהאט איזט דיעזער „אנדער-ראַבבי קין בעטרײגער. ער האט מאַנכער „אײַנגעבילדעטען קראַנקען“ פיר דיא קײַנע מעי-צען פאָר-האַנדען, גרײַנלכע הילפע געבראַכט! עס איזט דאס ערסטע מאל, דאס ווער אן איינעס דײַ-שען בלאַטטע פיר איינען „בעל שם“ אין נעסט-נעס אורטהײל לעזען. אבער מאַן קאָן זאָגען, דאס דיעזעס אורטהײל פיעלעס פ ר ד ז ד האט. אײַך מאַנכעס מוסטע איס דער אַפּטהעקע הילפע יא נור ענעס, דער צו דער נעטאַלבקײט דעסזעלבען פערטרײען בעזוכטע!)

* (ר י א פ ע ר ו ו א נ ד ע ט ע ן.) דיא צוטענען פערפּפּענטלכען יעטצט דיא נאַמען דער אים שפּיאַלע לײנענדען פערוואַנדעטען פאַלראַטען. אן דעם נאַמענס-פערצײכניסס דער אים דיעזענען שפּיאַלע לײנענדען פערוואַנדעטען פירען ווער נור דייא יידישע נאַמען, נעמלך: ר׳ יאָזעפּ ר׳ יעקב זײַנען בײדע.)

„ווא ווייס עס ניכט, דוא בײַזכסס איהר דאס אײך ניכט צו זאָגען?“

„דער אײַמע מאַן איזט נור אײַס קרענקונג ווענען דיעזער זײַנער אײנצינען טאָכטער נעשאָנען — אונד דיזען מאָד האַבען איהר אײַערעס געוויססען! — — אבער מאַקס, אים נאָכעטע ווילען, זײַנד דיא „פערדד אונד דיא זײַנד דיעס אונד דיא דיא דיעס אונד דיא דיעס אונד דיא דיעס אונד

* (ד י א י י ד ע ן א י ן ב א ס נ י ע ן א ו נ ד ד ע ר ה ע ר צ ע ג א ו י נ ג א.) ווייא ווייר בעריישט בעריכטעטען, וואהנען אין באסניען 6000 יודען. זיא בעטריבען גראסען האנדעל אונד האבען בעדייטענדע פאבריקען. אידר אבערהייפט איזט דער חכם באשי אין סער איינאיא, דעם אייך דיא ראבבינער אין טראיזניק, מאשטא, באניא-ליוקא אונד נאיי-באזאר אינטערשטעהען. אין דער הערצעגאווינא וואהנען אייך נור ווייניג יודען, נעמליך אין מאשטאר 800 אונד אין דען אנדערען אר-שאפטען דער הערצעגאווינא 1200 יודען. — נון ווירד יעטצט בעריכטעט, דאס אייך דיא יודען פאן דען ראוויאלציאנערען פיעל געליטטען האבען, אלס דאהער אונזער קאממאנדאנט נאך בעגעגנד-טעם מאמפפא דיא רוהע אין סעראיעוא הער-ششעללטע, בעגאב זיך צו איהם איינע יידישע דעפּוטאציאן אונטער אנפיהרונג דעם חכם באשי אונד בעגרוסטע מיט פריידען דען איינמאריש דער עסטערייך-אונגאריششען מאלראשען, פיל פפאיידישע עמפפינג דרוזע דעפּוטאציאן איהר דאס פרייד-ליכסטע אונד זאגטע איהר, דאס נון דיא יודען אין באסניען אונד דער הערצעגאווינא דיאזעלבען פריי-הייטען אונד רעכטע האבען ווערדען, ווייא דיא יודען אין עסטערריך-אונגארן.

* (ד י א י י ד ע ן א ן ר ו מ ע נ י ע ן.) דיא איפפרעגונג דער רומענען ווענען בעשולדיגטם דעם בערלינער קאנגרעסעס אין בעצוג איף דיא יודען-עמאנציפּאציאן דויערט נאך איממער פאר. דיא רומעניششע רעגיערונג טרייט זיך נאך איממער ניכט, דאס יודען-עמאנציפּאציאנס-געזעטץ צו שאפ-פען, ווייל דיא דיא איפפרעגונג דעם פאלקעס פיר-טעט. ניכט איף דעם בערלינער קאנגרעס, זאנדערן נור איף נאציאנאליטעטס-פאנאטיזמוס זונד דיא רומענען גענען דיא יודען איפגעבראכט, ווייל נעמ-ליך דיא יודען ניכט רומעניש זאנדערן דייטש אדער פאלניש שפּרעכען אונד זיך דאהער מיט דער רו-מעניششען נאציאן ניכט פערششמעלצען וואללען. — עבענזוא ווייא היער אישטייצי פירכטעט, דאס דיא יודען דיא אונגאריششע נאציאן פערניכטען קאנגען, זא פירכטען דיא רומענען, דאס דיא דארטיגען יודען אהדער רומעניششען נאציאנאליטעט גע-פעהרליך זיין קאנגען. — דיא רומענען זאגען: „דורך אונזערע נאכלעסיגקייט האבען ווייר אונזער בלוט (נעמליך אונזערע נאציאן) דורך דיא פיעלען יודען פערארייניגען לאסען, אונד האבען יעטצט דיא ונגאריש (נעמליך דיא יודען) צו טראגען, נון, דיא געשווירד לאסען זיך איף צווייערליא וויזע היילען: ענשווידער מאן שניידעט דיא אונד ברענגט דיא מיט גלוהענדעם אייזען איס, וואס אבער דער בערלינער קאנגרעס ניכט דולדען וויל; ווייר מיס-קאפפ געטאדטעט אונד זיינעס געלדעס (53 גילדען) בעריכטט. דער פרייא אונד דעם קינדע ווייאדרען דיא אייגען איסגעשאפען. דיא מוטטער קאנן נאך עטוואס זעהען, אבער דאס קינד איזט גענע-לוך ערבלינדעט. דיא פערבעכער האט מאן נאך ניכט גענוגט.

* (ד ע ר ד י ט ש ע ק א ז ע ר א ן ט ע פ ל י ט ץ א ונ ד א י ן „ב ע ל ש ם.") וויא אונזערען לעזערן בעקאנגט, ווילשע דער קאי-זער ווילהעלם זיינ וואבען אין דעם נאדד-באהמי-שען באדע-אדטע טעפּרוטין, דער דייטשע קאזער, דער פרייהער קין פרייגר פאן רעלינגאאם-אביגגען וואר, זאלל אייגען גראפען טהייל דעם טאגעס מיט דעם „בעטען" ציברינגען. דיא צווייא מארד-אובער-פעללע, דיא גענען איהן אין לעצטערער צייט פערוכט וואורדען, האבען דאס געמיטה דעם טאפפערן אונד מוטהיגען מאנארכען זעהר גע-דרוקט. ער זעהט נון אייך, צו ווילכעם צוועלע מאן געלאנגט, ווענן דיא רעליגיאן זא זעהר מיסבראוכט ווירד. האדעל אונד נאבילינג העטטען זיך געוייס צו אייגעם זאלבען פערבעכען ניממער הערייסען לאפפען, ווענן זיא ניכט מישלידער דער זאציאל-דעמאקראטישען פארטייא געוועזען ווערען, וועלכע פיינדליך עדער רעליגיאן איזט. ווער אבער איין גענגער דער רעליגיאן איזט, ווירד אלסבאלד איף גענגער דעם שטאטעס אונד דער בעשטעהענדען אردנונג דער מענשליכען געזעללשאפט. איזט עס אלזא איין וואונדער, ווענן דער גרייזע מאנארך, פאן בישטערען אונד שרעקליכען עפאהרונגען בעלעהרט, אין דער רעליגיאן פיר זיך אונד זיינען שטאאט טראפט אונד שטיצע זוכט! זעלבסט דער אייזערנע ריششקאנצלער, פירסט ביסמארק, דער דיא קאטהאלישע רעליגיאן אונד דיא קאטהאלי-ششען נייסטליכען בוך פאר קריעגס אין טאר אונד לעבען פערפאלגטע, קענגט יא נינמעהר קיי-נען הייסערען וואונש, אלס מיט דעם פאפפסט אין דאם אין איין פרייגרישפאפפטליכעס פערהעלטניס צו טרעטען! וויא מיט קאיזער ווילהעלם אונד פירסט ביסמארק איזט אבער אין פאלגע דער זאציאל-דעמאקראטישען אומטריעבע בעצעגלייך דער רעלי-גיאן מיט גאנץ דייטשלאנד אין שטארקער אומ-שוואונג אייגגעטרעטען, דער גרייזע מאנארך טרייטטט ערדאר מיט דער רעליגיאן אייפ דאס בי-מטע. אונטער גראפען גערייזע-ערششטערונגען ליידענד, האט זיך בייא דעמזעלבען אונד בעזאנדר-רע פראטעסטאנטיششען איינגעשטעללט, וועהאלב ער פיר אללעם לעכהאפפטעס אינטערעססע עמפפינדעט, וואס נאמענטליך אלס „רעליגיאזע געהיימפהייא" אייפטרייטט. אבער דיזען גייסטיגען צישטאנד קאזער וילהעלם ווירד אייגעם פראגער בלאטטע סען אלזא דיא צייטיש קיר פאר-געהמען, נעמליך: דאס אייניגע בלוט נאך אונד נאך אייזוגען, אים עס דורך אונזער געזונדעם בלוט גענצליך אייפצי-נעהמען, דאמיט יענעס אייניגע דורך דאס ייניגע בלוט פערבעסערט ווערדע." — דיא רומעניש רעגיערונג, וויל דאהער דיזען ונגארישען-אנגלעגענ-הייט פאלגענדערמאסען אדדגען: מאן ווירד פאר-לייפיג דיא איזראעלישען אלס פרעמדע איסלעגנ-דער ערקלערען, אונד אהנגן דיאזעלבען רעכטע ערשהיללען, ווייא אללען אנדערן איסלעגנדערן, דאנן ווירד מאן עס יעדעם אינצעלנען זיזען אי-בעראלאסען, אין גענעצצליך פאר-געשיכעבעגער וויייזע זיך אים דאס רומעניש בי-רגער-רעכט צו בעווערבען. דאנן זאללען דיא יידישען בי ר ג ע ר רומעניענס עמאנציפּירט ווערדען. אינסטווילען זאללען אייך שאן אייניגע יודען אלס דעפּוטירטע אין דעם נעכסטען רומעניششען פאראלאמענטע ער-שיינען, אונד מאן מיינט, דאס דיא בעריהמטען רומעניششען אריסטאקראטען הילל, אללאס אונד הלפ-שאן אים נעכסטען לאנדטאגע אלס דעפּוטירטע וושצען ווערדען. — (וויא מאן אלזא זיעהט, ווירד עס מיט דער יודען-עמאנציפּאציאן אין רומעניען ניכט זא שנעלל געהען, ווענן ניכט דיא אבריגען אייראפּעאישען מעכטע שטרענגער אייף דיא פאללזיעהונג דער בערלינער קאנגרעס-בעשלוסס בעשטעהען ווערדען.)

* (א י נ ע ב ע ה ר ע ר צ ט ע פ ר ו י א.) דיא דעכרעצענער צייטונג מעלדעט איס שאמשאן פאלגענדעס: פאר-גען מאנאג אין אללער פרי-ה קלאפפטען זעכס בייערן אן דיא טהירע דעס דאר-טיגען געיאלבערס מארטין דאזענבערג, אונד פערלאנגטען אייזלאפפ. דיא פרייא יואר נור אל-לין צו הייזען, אונד וואללטע דיא אינבעקאנגטען לייטע ניכט אייזלאפפען. דיא בייערן האבען הייר דאס פענסטער אייגעשלאגען, אונד וואללטען דורך דאזוולבע הייזינגרייען. דא האטטע דיא קוראטערטע פרייא דען גלקליכען אייגאפל, דען אייגششעגענדען אפפיציר אן דיא אייגען צו שטרי-ען. בין דייזע נון אין איהרעם שטערצע צום בריג-גען לייפען, אים זיך דיא אייגען צו ייאשען, מאכטע דיא פרייא לערם, וואורוף דיא נאבבארען הערבייא-אילטען אונד 5 דייזער בייערן געפאנגען נאהמען; נור אייזער קאנגטע ענטششען.

* (ד ר י ב - מ א ר ד.) אין דער נאכט פאם 18-טען אייף דען 19-טען אייגוסט איזט בייא דאט (בייהאר דער קאמשאא) אייגע אים מאגן, ווייב אונד קינד בעשטעהענדע יידישע פאמיליע אים נאד-באראד פאן צייגיגערן איבערפאללען אונד אייף דיא גרייואמסטע ווייזע געשלאגען וואורדען. דער מאגן וואורדע דורך אייגען שלאג אייף דען טהיעיע פערלאגט, נור פאן דייזען האבען דיא פיעלע פער-באפטען אונד מאגע ערלייטען; אבער דיא פפלאגען דיא-בען דיא אין רוהע געלאסען. קיינע פפלאגע איזט אונס פערבאפען, נור פאן מאגען בייטען דייפען ווייר ניכט אין איהרען ערסטען דייא יאהרען געגעבען ווענען ערלה. אונזערע לייבען פערוואנדטען דייפען אליא עיד-עפפעל עססען, נור דאדיף דיא איינע ניכט-יידישע קאכין ניכט בייא-ططען ווענען „בשיל עסיס" — אונד דאנן דייפען דיא בייא דאלא-פייער ניכט געבראטען ווערדען, ווייל דאס דאלען פעללייכט „עלה" זיין קאנטטע."

אונד זא דאדיף מאן פעללייכט אייך נאר ניכט גע-הען, ווייל מאן אים נעהמען אייגען וואונס צערטעטען קאנגטע!" אונטע אדאלף לאכטע.

„אדאלף! דוא דאפפסט ניכט קלגע זיין! (אונטע מאקס) אבער אייך דוא בייזדיר יעקב, לאסט דיך ניכט אייסלאכען! וויא ניכט נאר זא אבערגייבען! ניכט וואהר, מהיעיע רעגינא, ער דאדיף בייא אונס עססען? — אבער-גענגט ווערדע איך דיר בלייבן אפפטטיס מאכען! נון, דאמיט דיר דאס עססען בעססער שמעקען זאלל, ווייל איך שאן יעטצט זאגען, דאס דוא פאן דער עבשאפפ צווייטאל הונדערט-מייגער גילדען בעקאמטטס!— בייסט דוא צווייפ-ען? הע?"

„יעקב מאכטע דיר אלס אב ער דייזעס פערשפיי-בען מיט דען 20000 גילדען אבערראשט הטטטע, אונד זאגטע: „ווייזלייך בייזדיר, ווייר האבען הייטע קיינען ערב-מען אפפטטיס! אינדעסען, ווענן דוא פיטיש הטטטע, וואללטען ווייר מיטזאמען, פיטיש קאגגען ווייר עססען, ווענן ווייר נאך זא זאטט ווער.— האבטט איהר פיטיש?"

„אונד וואס פיר איינע דאגט! זא נאם וויא דער לייטען! איבריגענס דוא ווייסט אייך פליטש בייא מיר עס-סען! בייא מיינער רעגינא איזט זא כשר, וויא בייא דייזעם ווייבע רבקה!"

רעגינא זאגטע הייערוף איהרעם מאנגע אין דער ششללע, „ער מאגע איהר זאגען, „וויא דוא כתובה לעזען, דאמיט דוא דיאזעלבע פאר-ציינע. אבער מאקס לאכטע אבערמאלס לוים אייף אונד זאגטע לוים: „מהיעיע רע-גינא, דוא ווילדסט דוא כתובה פיגען? ווענסט דוא, זא זאללען ווייר אללע גלקליך זיין, וויא אונזערע כתובה אין מיינעם קופפפאללען שרייב-ططיש ליעגט — אבער אייך ווענטע מיט דיר אום דען שאנסטען דואמאנסטן. שטוק, דאס דוא אללזיין דוא כתובה אים שרייב-ططיש ניכט פינדען ווייסט! מהיעיעם ווייב, אייך פאר דיר מיסטע איך דוא כתובה נאגען נוט פערششעקען! איבריגענס בייי-ططט יעטצט נעמאגר פאם ططיש אייפצישششעהען, אבערגרס פע-אנششאלטען ווייר איינע גאפפאططיגע מאהלצייט. לאדיגן איינגע פאינגטטע נעططע איין, אונד דא ווילל איך נון אללען איינע איבערראשונג בייططען!"

אבער ווייר ער דיר „ווייעיר קראנט מאכען! לייטער איינדרען! איך מאכטע שוואגען, דאס ער קיינע כתובה האט! — זא דאכטע דיך ר' יעקב — אונד וואללטע אייך ניכט מעהר עططען, אלס פיטיש.

יעלכטס אדאלף طططططط